

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย  
เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2  
ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิดกับการสอนแบบปกติ  
A Comparison of academic achievement in Thai literature  
“Kap ho khlong Praphatthanthongdang” of Mattayom Sueksa Two  
students by Using Mind mapping and Traditional method

ฐาปนี โปธิเปี้ยศรี<sup>1\*</sup>, นพคุณ คุณาชีวะ<sup>2</sup>

<sup>1</sup>สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

<sup>2</sup>คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

\*ผู้รับผิดชอบบทความ

#### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิดกับการสอนแบบปกติ (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิด ก่อนเรียนและหลังเรียน (3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนแบบปกติ ก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” จำนวน 2 ห้องเรียน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน คือ ม.2/4 มีนักเรียนจำนวน 43 คน และกลุ่มควบคุม คือ ม.2/2 มีนักเรียนจำนวน 43 คน รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi experimental research)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1)แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิด 2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนแบบปกติ 3)แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิดกับการสอนแบบปกติ คือ t-test Independent สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ระหว่างก่อนและหลังการสอนโดยใช้แผนผังความคิด คือ t-test Dependent และสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ระหว่างก่อนและหลังการสอนแบบปกติ คือ t-test Dependent

### ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิดกับการสอนแบบปกติ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**คำสำคัญ:** ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; การสอนโดยใช้แผนผังความคิด; การสอนแบบปกติ

### บทนำ

วรรณคดีไทยเป็นผลงานสร้างสรรค์อันล้ำค่าที่แสดงถึงภูมิปัญญาอันปราดเปรื่องของมนุษย์ที่มีมาตั้งแต่บรรพบุรุษสืบทอดมาถึงรุ่นลูกหลานในปัจจุบัน วรรณคดีจึงเป็นงานเขียนที่สะท้อนสภาพสังคม วิถีชีวิต อารมณ์ ความรู้สึกของกวีที่แสดงให้เห็นสัจธรรมและธรรมชาติของมนุษย์ในสังคมในสมัยนั้น ๆ ดังนั้น วรรณคดีไทยจึงเป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติไทยควรอ่านอย่างวิเคราะห์และพิจารณา เพื่ออนุรักษ์และสืบทอดให้คงอยู่สืบต่อไป

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้วิจัยที่ผ่านมา พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนวรรณคดี เพราะนักเรียนขาดทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ เนื่องจากวรรณคดีมีองค์ประกอบหลายอย่างในหนึ่งเรื่อง ซึ่งนักเรียนมองว่าเนื้อหาค่อนข้างยาก ซับซ้อนและต้องถอดความเพื่อให้เข้าใจเรื่องราว จึงไม่ชอบศึกษาค้นคว้าบทเรียนวรรณคดีเท่าที่ควร รวมถึงกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอาจไม่ส่งเสริม หรือพัฒนาทักษะทางการคิดของนักเรียน จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเทคนิคและวิธีสอนต่าง ๆ เพื่อนำมาแก้ปัญหา พบว่า แผนผังความคิดสามารถนำมาใช้แก้ปัญหาได้ เพราะแผนผังความคิด (Mind Map) เป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างละเอียดถี่ถ้วน คิดอย่างเป็นระบบ มองเห็นภาพรวมและส่วนประกอบของเรื่องนั้น ๆ จนสามารถเชื่อมโยงความรู้ ความคิดของตนเข้ากับเรื่องต่าง ๆ ได้ ทำให้ง่ายต่อการอ่าน เข้าใจเหตุและผลที่เกิดขึ้น เพิ่มความคงทนในการเรียนรู้ และพัฒนาด้านความจำ ความเข้าใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่ครูผู้สอน พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียน เรียนวรรณคดีได้อย่างเข้าใจนั้น ต้องจัดกิจกรรมการสอนที่เน้นกระบวนการคิด เพื่อฝึกให้นักเรียนได้คิด คิดได้ คิดเป็น โดยสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องคอยเป็นผู้รับจากครูและใช้การจำสาระการเก็บข้อมูล แต่การที่จะสอนให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ได้ต้องสอนให้นักเรียนเข้าใจโดยการได้ลงมือปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากข้อมูลที่น่าเสนอมาข้างต้นการสอนโดยใช้แผนผังความคิดจะสามารถพัฒนาการเรียนวรรณคดีของนักเรียนได้ จนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยโดยเฉพาะสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น และเป็นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิดกับสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิด ก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนแบบปกติ ก่อนเรียนและหลังเรียน

### สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิดกับการสอนแบบปกติ แตกต่างกัน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

### ขอบเขตของการวิจัย

#### ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 12 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 540 คน ซึ่งแต่ละห้องจัดนักเรียนคละความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อน

#### กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้อง ห้องละ 43 คน รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 86 คน ซึ่งคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ซึ่งเป็นห้องเรียนคละความสามารถกลุ่มเก่ง ปานกลาง และกลุ่มอ่อน จากนั้นตัดห้องเรียนที่เก่งที่สุดออก 3 และ

ตัดห้องเรียนที่อ่อนสุดออก 4 ห้อง นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนห้องเรียนที่อยู่ระหว่างกลางมาวิเคราะห์ (one-way ANOVA) แล้วเลือกคู่ที่มีค่าเฉลี่ยที่ไม่แตกต่างกันมา 1 คู่ จากนั้นจับสลากสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ห้อง ม. 2/4 เป็นกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการสอนโดยใช้แผนผังความคิด และกลุ่มที่ 2 ได้แก่ ห้อง ม.2/2 เป็นกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติ

### **ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย**

1. **ตัวแปรอิสระ** คือ การสอนโดยใช้แผนผังความคิด และการสอนแบบปกติ
2. **ตัวแปรตาม** คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง

### **ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ**

1. ได้วิธีสอนที่ช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย
2. ได้แนวทางในการสอนวรรณคดี รวมถึงเนื้อหาในรายวิชาภาษาไทย เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
3. ได้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามความเหมาะสมของเนื้อหาหลักสูตรการเรียนรู้ต่าง ๆ

### **ทบทวนวรรณกรรม**

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิดกับการสอนแบบปกติ ดังนี้

#### **ความหมายของแผนผังความคิด**

วิลมรตัน สุนทรโรจน์ (2555, หน้า 235-236) อธิบายว่าแผนผังความคิด เป็นการนำเอาทฤษฎีที่เกี่ยวกับสมองไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด การเขียนแผนที่ความคิด (Mind Mapping) นั้นเกิดจากการใช้ทักษะทั้งหมดของสมอง เป็นการทำงานร่วมกันของสมองทั้ง 2 ซีก คือสมองซีกซ้ายและซีกขวา ซึ่งสมองซีกซ้ายจะทำหน้าที่การวิเคราะห์คำ ภาษา สัญลักษณ์ ระบบ ลำดับ ความเป็นเหตุผล ตรรกวิทยา ส่วนสมองซีกขวากจะทำหน้าที่สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ความงาม ศิลปะ จังหวะ โดยมีแถบเส้นประสาท Corpus callosum เป็นเสมือนสะพานเชื่อม

Buzan and Buzan (1977) อธิบายว่า เป็นการแสดงออกของการคิดแบบรอบทิศทางซึ่งเป็นลักษณะการทำงานตามธรรมชาติของสมองมนุษย์ นอกจากนี้ ยังเป็นเทคนิคการแสดงออกด้วยภาพที่มีพลังนำไปสู่กุญแจสากลที่จะไขประตูสู่ศักยภาพของสมอง แผนผังทางปัญญาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับแง่มุมมองชีวิต ซึ่งการเรียนที่ได้รับการพัฒนาและการคิดที่แจ่มชัดขึ้นจะนำไปสู่การพัฒนาการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์

สรุปได้ว่า แผนผังความคิด คือ แผนผังทางปัญญาที่แสดงออกมาจากความคิดรอบทิศทางของมนุษย์ ซึ่งเกิดจากการใช้ทักษะทั้งหมดของสมองแสดงออกมาเป็นแผนภาพความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดในรูปแบบต่าง ๆ

### **การนำแผนผังความคิดไปใช้ในการเรียนการสอน**

ณัฐฉา กิจรุ่งเรือง และคณะ (2545, หน้า 43-44) เสนอว่าผู้สอนสามารถนำแผนผังความคิดมาใช้ในการเรียนการสอนได้ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นสร้าง ผู้สอนอธิบายการใช้แผนผังความคิด เพื่อใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ ความคิดหลัก ความคิดรอง และให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่าง
2. ขั้นเสนอ ผู้สอนจัดผู้เรียนให้ทำกิจกรรมเป็นคู่ แจกกระดาษเปล่าให้เพื่อเตรียมทำแผนที่ความคิด
3. ขั้นสังเคราะห์และวิเคราะห์
  - 3.1 กำหนดเรื่องในเนื้อหาวิชาให้ผู้เรียนอ่าน หรือถ้าเป็นกิจกรรมภาคสนาม สามารถเปิดโอกาสให้ผู้เรียนช่วยกันเลือกประเด็นหลักและประเด็นรอง
  - 3.2 นักเรียนแต่ละคู่ร่วมกัน 2 คู่เป็น 4 คน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำ โดยผู้สอนมีบทบาทในการช่วยเหลือคือ ใช้คำถามนำทางเพื่อขยายความคิดของผู้เรียน
  - 3.3 ผู้สอนอาจมีบทบาทในการช่วยเหลือ โดยใช้คำถามนำทางเพื่อให้ความคิดของผู้เรียนขยายประเด็นมากขึ้น
4. ขั้นสรุปเพื่อแสวงหา ผู้เรียนนำเสนอการสร้างแผนผังความคิด พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลและเสนอประเด็นที่สามารถคิดต่อไปได้อีก

สรุปได้ว่า การนำแผนผังความคิดไปใช้ในการเรียนการสอน มีขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ 1)ขั้นสร้าง 2)ขั้นเสนอ 3)ขั้นสังเคราะห์และวิเคราะห์ และ4)ขั้นสรุปเพื่อแสวงหา

### **ความหมายของการสอนแบบปกติ**

กระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 179-180) อธิบายว่า การสอนแบบปกติเป็นการสอนแบบบรรยาย โดยครูเป็นผู้เตรียมการศึกษาเนื้อหามาแล้วอย่างดี และผู้เรียนเป็นผู้มารับผลการศึกษาค้นคว้านั้น โดยจะเป็นการสื่อความหมายทางเดียว คือ ครูไปสู่ผู้เรียน ซึ่งนักเรียนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อยเพียงแต่จดบันทึกหรือซักถามเป็นบางครั้ง

### **ขั้นตอนการสอนแบบปกติ**

ซันธชัย อธิเกียรติ (2558, หน้า 107-111) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมตามขั้นตอนการสอนแบบปกติ โดยคำนึงถึงลำดับการ 3 ชั้นได้แก่ ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป โดยครูสามารถจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ตามรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นนำ หรือขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นกิจกรรมสั้น ๆ ใช้เวลา 5-10 นาทีโดยอาจใช้เวลาช่วงนี้เพื่อวัตถุประสงค์สำหรับการเรียนของนักเรียนในเนื้อหานั้น ๆ เช่น เพื่อเตรียมความพร้อม โดยอาจจัดกิจกรรม

กระตุ้นความสนใจให้นักเรียนทั้งห้องได้เริ่มต้นสำหรับการเรียนรู้อย่างพร้อมเพรียงกัน เพื่อปรับพื้นฐานประสบการณ์เรียนรู้ ทบทวนความรู้ โดยอาจจัดกิจกรรมเล่นเกม ชมวีดิทัศน์ สนทนาซักถาม เป็นต้น

2. ขั้นสอน หรือขั้นดำเนินการสอน เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้เป็นสำคัญ เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ มีความสามารถตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ ที่มุ่งให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักสังเกต รู้จักแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น เห็นความสำคัญในการเรียนรู้ อันเป็นพื้นฐานการปลูกฝังให้นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

3. ขั้นสรุป หรือขั้นสรุปบทเรียน เป็นขั้นตอนการสรุปความคิดรวบยอดที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรม ด้วยทักษะการเรียนรู้ จนเกิดความเข้าใจ และสามารถสรุปความรู้ความสำคัญของเนื้อหาสาระได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้โดยพิจารณาจากเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า การสอนแบบปกติมีขั้นตอนในการสอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุป มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูนำเข้าสู่บทเรียนก่อนการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น สนทนา ซักถาม เล่นเกม ตอบคำถาม ให้ชมหรือฟังสื่อต่าง ๆ เพื่อเร้าความสนใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน นักเรียนเรียนรู้เนื้อหาวิชาเรียนผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สร้างองค์ความรู้และสรุปความรู้ด้วยตนเอง อภิปราย ซักถาม ในสิ่งที่สงสัย และนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป เป็นการสรุปบทเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย โยครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเพื่อตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียน

### **ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน**

วัชรพล วิบูลยศริน (2561, หน้า 312) อธิบายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) เป็นความสามารถของผู้เรียนมาจากประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอน โดยปกติผู้สอนจะวัดจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วนำผลที่ได้ไปประเมินหรือจำแนกความสามารถของผู้เรียนเป็น กลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นความสามารถของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนการสอน โดยวัดจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วนำผลที่ได้ไปประเมินผลเพื่อจำแนกความสามารถของผู้เรียน

### **งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศ และงานวิจัยต่างประเทศ รายละเอียดมีดังนี้

### งานวิจัยในประเทศ

มทิศร นันตโลहित (2550) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางการเขียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ผังมโนทัศน์กับการสอนตามแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่สอนตามแบบปกติ ก่อนและหลังทดลองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กฤษลดา ขาหลวงรสิริ (2552) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเขียนเขต ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จำเนียร เล็กสุมา (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความจากนิทานส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนผังความคิด ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สรุปได้ว่า แผนผังความคิดสามารถพัฒนาความสามารถ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้สูงขึ้น

### งานวิจัยต่างประเทศ

Jaime Leigh Berry (2011) ได้ศึกษาเรื่อง “The Effects of Concept Mapping and Questioning on Students’ Organization and Retention of Science Knowledge While Using Interactive Read-Alouds” ผลการวิจัยพบว่าทั้งสองวิธีการสอนมีผลไม่แตกต่างกันแต่การสอนด้วยแผนผังความคิดช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้มากขึ้นและเป็นการสร้างแรงบันดาลใจของนักเรียน

Attayib Omar (2015) ได้ศึกษาเรื่อง “Improving Reading Comprehension by Using Computer-Based Concept maps : A case study of EPS Students at UMM- ALQURA ผลการวิจัยพบว่า การใช้แผนผังความคิดด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนที่เรียน ESP มีผลในการอ่านในทางที่ดีขึ้นโดยมีค่าเฉลี่ยในการอ่านเพื่อความเข้าใจเพิ่มขึ้นจาก 11.04 เป็น 15.64 หลังจากการทดลองเสร็จสิ้นนักเรียนมีมุมมองในทางบวกในการอ่านและให้ความสนใจมากขึ้น นักเรียนมีความเห็นว่าการเรียนด้วยวิธีนี้มีความสะดวกในการเรียนทักษะอื่น ๆ ไม่เพียงแต่การอ่านเท่านั้น

สรุปได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบการสอนโดยใช้แผนผังความคิดกับการสอนแบบปกติ ผลที่ได้แตกต่างกัน แสดงว่า แผนผังความคิดสามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี และสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi experimental research) โดยใช้แบบแผนการทดลอง Randomized Control-Group Pre-test and Post-test Design เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิดกับการสอนแบบปกติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดงก่อนเรียนไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มที่สอนโดยใช้แผนผังความคิด กับนักเรียนกลุ่มที่สอนแบบปกติ
2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มละ 6 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง โดยกลุ่มทดลองจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนผังความคิด และกลุ่มควบคุมจัดการเรียนการสอนแบบปกติ
3. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดงหลังเรียนไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มที่สอนโดยใช้แผนผังความคิด กับนักเรียนกลุ่มที่สอนแบบปกติ
4. นำข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสองกลุ่มทั้งก่อนเรียน และหลังเรียนที่ได้จากการทดสอบไปวิเคราะห์ทางสถิติ

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิดกับสอนแบบปกติ t test independent Sample
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิด ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยสถิติ t test dependent Sample
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนแบบปกติ ก่อนเรียนและหลังเรียน t test dependent Sample

### ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิดกับสอนแบบปกติ พบว่ากลุ่มทดลองที่สอนโดยใช้แผนผังความคิดกับกลุ่มควบคุมที่สอนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดูตาราง 1)

### ตาราง 1

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดงของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่สอนโดยใช้แผนผังความคิดกับกลุ่มที่สอนแบบปกติ



กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	SD	t	df	Sig.
กลุ่มทดลอง	43	21.40	3.957	2.173	84	.033*
กลุ่มควบคุม	43	19.63	3.579			

\* $p < .05$

จากตาราง 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดงทั้งสองกลุ่ม พบว่า กลุ่มทดลองที่สอนโดยใช้แผนผังความคิดกับกลุ่มควบคุมที่สอนแบบปกติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิจัยเพื่อการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิดก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดูตาราง 2)

## ตาราง 2

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดงก่อนเรียนและหลังเรียนที่สอนโดยใช้แผนผังความคิด

ช่วงเวลา	n	$\bar{X}$	SD	t	df	Sig.
ก่อนเรียน	43	15.90	3.242	14.389	42	.000*
หลังเรียน	43	21.39	3.952			

\* $p < .05$

จากตาราง 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดงที่สอนโดยใช้แผนผังความคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนแบบปกติก่อนเรียนและหลังเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดูตาราง 3)

## ตาราง 3

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดงก่อนเรียนและหลังเรียนที่สอนแบบปกติ

ช่วงเวลา	n	$\bar{X}$	SD	t	df	Sig.
ก่อนเรียน	43	14.25	3.147	14.103	42	.000*
หลังเรียน	43	19.62	3.579			

\* $p < .05$

จากตาราง 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดงที่สอนแบบปกติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

## อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยจากข้อค้นพบในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิดกับสอนแบบปกติ พบว่า กลุ่มทดลองที่สอนโดยใช้แผนผังความคิดสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่สอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษลดา ขาหลงวรสิริ (2552) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเขียนเขต ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ Attayib Omar (2015) ศึกษาเรื่อง *“Improving Reading Comprehension by Using Computer-Based Concept maps : A case study of EPS Students at UMM- ALQURA* ผลการวิจัยพบว่า การใช้แผนผังความคิดด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนที่เรียน ESP มีผลในการอ่านในทางที่ดีขึ้นโดยมีค่าเฉลี่ยในการอ่านเพื่อความเข้าใจเพิ่มขึ้นจาก 11.04 เป็น 15.64 หลังจากการทดลองเสร็จสิ้นนักเรียนมีมุมมองในทางบวกในการอ่านและให้ความสนใจมากขึ้นนักเรียนมีความเห็นว่าการเรียนด้วยวิธีนี้มีความสะดวกในการเรียนทักษะอื่น ๆ ไม่เพียงแต่การอ่านเท่านั้น

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า การจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนการสอนโดยใช้แผนผังความคิด ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นออกมาได้รอบด้าน กิจกรรมการเรียนรู้ส่งผลต่อการแสวงหาความรู้และการสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนแต่ละคนได้เป็นอย่างดี นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตนกับเพื่อนในกลุ่ม ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำตามที่คิดจนสามารถนำความคิดมาพัฒนาเป็นผลงานกลุ่มของตนได้เป็นอย่างดี ดังที่ Buzan and Buzan (1977) ได้อธิบายว่า แผนผังความคิด เป็นการแสดงออกของการคิดแบบรอบทิศทางซึ่งเป็นลักษณะการทำงานตามธรรมชาติของสมองมนุษย์ นอกจากนี้ ยังเป็นเทคนิคการแสดงออกด้วยภาพที่มีพลังนำไปสู่กุญแจสากลที่จะไขประตูสู่ศักยภาพของสมอง แผนผังทางปัญญาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับแง่มุมมองชีวิต ซึ่งการเรียนที่ได้รับการพัฒนาและการคิดที่แจ่มชัดขึ้นจะนำไปสู่การพัฒนาการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการสอนโดยใช้แผนผังความคิดเป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดแบบรอบทิศทาง เกิดจากการใช้ทักษะทั้งหมดของสมองแสดงออกมาเป็นแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของสาระในเรื่องออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ง่ายต่อความเข้าใจ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย จำเนียร เล็กสุมา (2552) ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความจากนิทานส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนผังความคิด พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า การจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้แผนผังความคิดมีขึ้นสอนในการสอนชัดเจน แต่ละชั้นเน้นกระบวนการคิดของนักเรียนเป็นหลัก ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความคิดจากเรื่องก่อนหน้ากับเนื้อเรื่องที่ต้องหาคำตอบในแต่ละชั้นได้อย่างง่าย สามารถเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้นจนสามารถเขียนแสดงความคิดออกมาในรูปแบบของแผนผังความคิดในลักษณะต่าง ๆ ได้ ดังที่ วิลลาร์ด สุนทรโรจน์ (2554, หน้า 239-242) กล่าวไว้ว่า แผนผังความคิด เป็นการจัดกลุ่มความคิดรวบยอดเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของความคิด ระหว่างความคิดหลักและความคิดรองลงไป โดยนำเสนอเป็นภาพ หรือเป็นผังสามารถนำเสนอได้หลายลักษณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jaime Leigh Berry (2011) ศึกษาเรื่อง *“The Effects of Concept Mapping and Questioning on Students’ Organization and Retention of Science Knowledge While Using Interactive Read-Alouds”* ผลการวิจัยพบว่า ทั้งสองวิธีการสอนมีผลไม่แตกต่างกันแต่การสอนด้วยแผนผังความคิดช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้มากขึ้นและเป็นการสร้างแรงบันดาลใจของนักเรียน

จากการวิจัย แสดงให้เห็นว่า การสอนโดยใช้แผนผังความคิดช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยให้สูงขึ้น เนื่องด้วย ขั้นตอนการสอนโดยใช้แผนผังความคิดในแต่ละชั้นส่งเสริมการคิดของนักเรียน รวมถึงรูปแบบของแผนผังความคิดรูปแบบต่าง ๆ ช่วยดึงดูดความสนใจได้เป็นอย่างดี

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มหิศร นันตโลहित (2550) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางการเขียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ผังมโนทัศน์กับการสอนตามแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่สอนตามแบบปกติ ก่อนและหลังทดลองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนจัดการจัดการเรียนรู้แบบปกติได้รับการตรวจสอบประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ทำให้การจัดการเรียนการสอนดังกล่าวมีผลต่อความเข้าใจของนักเรียนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

การสอนแบบปกติในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนการสอนที่ชัดเจน ง่ายต่อการจัดการเรียนการสอน ดังที่ ชันธุ์ชัย อธิเกียรติ (2558, หน้า 107-111) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมตามขั้นตอนการสอนแบบปกติ โดยคำนึงถึงลำดับการ 3 ชั้นได้แก่ ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป โดยครูสามารถจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่า การสอนแบบปกติมีขึ้นสอนการสอนที่ชัดเจนสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยได้สูงขึ้น เนื่องด้วยขั้นตอนการสอนแบบปกติเป็นขั้นตอนพื้นฐานของการจัดการเรียนการสอนที่ออกแบบให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้

การวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยให้สูงขึ้นได้ การสอนโดยใช้แผนผังความคิดเป็นวิธีสอนที่ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอนทุกวิชา เพื่อพัฒนาความคิด ความสามารถของนักเรียน ทำให้นักเรียนแสดงศักยภาพทางความคิดออกมาอย่างเต็มที่ ส่งผลให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ ดังนั้นการสอนโดยใช้แผนผังความคิดจึงสามารถพัฒนาความสามารถความคิดรอบด้านของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แผนผังความคิดมีขั้นตอนที่แน่นอนอาจทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย ครูควรกระตุ้นความสนใจของนักเรียนในการร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แผนผังความคิดที่ละความสามารถของนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ครูควรอธิบายขั้นตอนในแต่ละขั้นให้นักเรียนทุกคนเข้าใจถึงรูปแบบ ขั้นตอนในการเรียน เพื่อให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มรู้หน้าที่ของตนเอง ช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่ม เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม
3. การสอนโดยใช้แผนผังความคิดเป็นการสอนที่เน้นการคิดรอบด้านของนักเรียน ดังนั้นครูจึงต้องให้นักเรียนทุกคนได้แสดงความคิดของตนเองออกมาในรูปแบบของแผนผังความคิดรูปแบบต่าง

#### ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำการสอนโดยใช้แผนผังความคิดไปใช้พัฒนานักเรียนในการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ที่สอนโดยใช้แผนผังความคิดกับวิธีสอนอื่น ๆ เช่น วิธีสอนแบบ SQ4R วิธีสอนแบบ 4MAT เป็นต้น
3. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลการสอนโดยใช้แผนผังความคิดที่มีต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความพึงพอใจ เจตคติ ความคงทนในการเรียนรู้ เป็นต้น

## เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กฤษลดา ขาหลงวรสิริ. (2552). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเขียนเขต ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู*. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชันธุ์ชัย อธิเกียรติ. (2558). *การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จำเนียร เล็กสุมา. (2552). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความจากนิทานส่งเสริมคุณธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิด*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง และคณะ. (2545). *ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ของครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ : เบลโล่การพิมพ์.
- มหิศร นันตโลहित. (2550). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางการเขียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ผังมโนทัศน์กับการสอนตามแบบปกติ*. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัชรพล วิบูลยศรี .(2561). *วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2555)*การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ Backward Design*. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Attayib Omar, A.-M. (2015). *Improving reading comprehension by computer-based concept maps: a case study of ESP students at Umm-Alqura University*. *British journal of education* 3, 4: 1-20.
- Buzan, T. and B. Barry. (1997). *The Mind Map Book : Radiant Thinking*. London : BBC Book.
- Jaime Leigh Berry, B. S. (2011). *The Effects of Concept Mapping and Questioning on Students' Organization and Retention of Science Knowledge While Using Interactive Read-Alouds*. (doctor of philosophy), Texas A & M University. Retrieved from <https://core.ac.uk/download/pdf/13642497.pdf>